

DUGNAD UNDER FINANSKRISEN

MARIA LILLEMOEN
INFORMASJONSRAÐGIVER VED HØGSKOLEN I GJØVIK

2008 var et «annus horribilis» med tanke på verdensøkonomien. Mangel på penger i omløp fikk de brutale konsekvensene at næringsliv, privatpersoner og investorer opplevde en kapitaltørke, og det ble svært vanskelig å skaffe penger for å gjennomføre nye prosjekter og investeringer. Flere forskere har fastslått at ikke siden «den store depresjonen» på 30-tallet har vi sett tilsvarende kollaps i verdensøkonomien. I 2012 befinner vi oss i nok en finanskrise, og det før vi har fått summet oss og sett på alle årsakene fra krisen i 2008/2009.

Under finanskrisen i 2008 mistet Gjøvik-regionen nærmere 400 arbeidsplasser. Industriklyngen på Raufoss ble hardt rammet og da spesielt leverandører til bilindustrien. Tall viser at blant annet bileksporten fra Japan falt med 70% fra 2008 til 2009, og dette fikk store konsekvenser for bedriftene på Raufoss som produserer bildeler. For eksempel gikk Kongsberg Automotive Raufoss fra å produsere 2,5 millioner bildeler i uka til å produsere 400 000 deler høsten 2008 (Nifu). Innovasjon blir sett på som en sentral kilde til verdiskapning og for å utvikle bedrifter og samfunn. Regjeringen og Innovasjon Norge definerer innovasjon som: «en ny vare, en ny tjeneste, en ny produksjonsprosess, anvendelse eller organisasjonsform som er lansert i markedet eller tatt i bruk i produksjonen for å skape økonomiske verdier».

Forskerne Halvor Holtskog og Jan Olav Endrerud ved Høgskolen i Gjøvik (HiG) samt Geir Ringen ved SINTEF Raufoss Manufacturing (SRM) har undersøkt om graden av innovasjon i industriklyngen på Raufoss ble negativt påvirket av

finanskrisen i 2008. Det er nærliggende å anta at når antall ansatte blir færre så vil også graden av innovasjon og nyutvikling få mindre fokus. Men dette har vist seg å være feil!

Forskerne ved HiG og SRM har undersøkt bedrifter som til sammen utgjør 65% av arbeidsmassen i industriklyngen på Raufoss og der arbeidsmassen har blitt redusert med 21% fra 2008 til 2010. Til tross for turbulens i markedene og nedbemanningstiltak, har bedriftene som er undersøkt klart å utvikle nye konsepter og produkter som har overbevist nye kunder om at dette er riktig å satse på. Antall kunder fra 2008 til 2010 har økt med 17,5%. Alle bedriftene som er undersøkt har også tilført nye produkter i porteføljen fra 2008 til 2010. Hvordan har de klart dette? Årsakene kan være mange, forskerne ved Høgskolen i Gjøvik og SINTEF Raufoss Manufacturing påpeker en rekke faktorer som kan være bidragsgivere for dette resultatet. Blant annet ser de på om oppbyggingen av flere kundeforhold kan ha årsak i arbeid som var gjort i forkant av finanskrisen, at sannsynligheten for at de mest erfarne ansatte har blitt i bedriften og at ekstern-finansierte forskningsprosjekter har bidratt til å opprettholde graden av innovasjon under finanskrisen. I tillegg mener forskerne at resultatet kan tyde på at ansatte i bedriftene har gjort en stor dugnadsinnsats for å opprettholde produksjon og grad av innovasjon under finanskrisen.